

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 483/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v ÚVV a ÚVTOS [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu a rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 3T/51/2013 zo 6. decembra 2013, postupu a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5To/3/2014 z 11. februára 2014 a postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Tdo/1/2016 z 20. februára 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. mája 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3T/51/2013 zo 6. decembra 2013 uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 47 ods. 2 Trestného zákona a prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h) a m), § 38 ods. 4 a 7, § 41 ods. 1 a 2, § 43, § 47 ods. 2 a § 49 ods. 2 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 23 rokov 8 mesiacov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obžalovaného pre výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Proti rozsudku okresného súdu sa sťažovateľ včas odvolal a o jeho odvolaní rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5To/3/2014 z 11. februára 2014 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e) a ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu. Sťažovateľovi podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2 a § 47 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol sťažovateľ zaradený na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 18. septembra 2014 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), a i) Trestného poriadku. Dovolanie následne sťažovateľ prostredníctvom ustanoveného obhajcu doplnil viacerými podaniami. V rámci dovolacích dôvodov sťažovateľ tvrdil, že výrok o vine v 1. bode rozsudku okresného súdu (zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona) je založený na nesprávnom právnom posúdení skutku, pretože z dokazovania nebolo spoľahlivo a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, žeby k spáchaniu skutku došlo tak, ako to je ustálené v rozsudku, a že sa sťažovateľ skutku dopustil. V podstatnej argumentácii dovolacích námietok sťažovateľ spochybňoval jednotlivé úkony dokazovania, vierohodnosť poškodeného a svedkov, zákonnosť výpovedí niektorých svedkov, ako aj nevykonanie ním navrhovaných dôkazov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní rozhodol uznesením č. k. 4Tdo/1/2016 z 20. februára 2019 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. S námietkami sťažovateľa sa najvyšší súd vysporiadal v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde uviedol: *„Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie ďalších dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011)... Uplatneniu práva na obhajobu spočívajúcom v navrhovaní dôkazov, zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr.*

por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, s adekvátnym odôvodnením takéhoto postupu v zmysle § 274 ods. 1 Tr. por. (R 116/2014).

Z vyšetrovacieho spisu najvyšší súd zistil, že obvinený po preštudovaní spisu 28. februára 2013 v zmysle § 208 ods. 1 Tr. por. navrhol doplniť vyšetrovanie a do trestného konania pribrať znalca z odboru psychológia, za účelom posúdenia hodnovernosti svedka - poškodeného [REDAKOVANÉ] a stotožniť a vypočuť ako svedka osobu menom [REDAKOVANÉ], ktorý mal potvrdiť skutočnosť, že sa obvinený v čase skutku nachádzal vo vinotéke. Vyšetrovateľ návrh na znalecké dokazovanie zamietol ako nedôvodný, pretože poškodený vypovedal v podstatných veciach zhodne, vierohodnosť a pravdivosť jeho výpovede bola nepriamo potvrdená výsluchmi svedkov a ďalšími dôkazmi. Orgány činné v trestnom konaní z rovnakého dôvodu zamietli aj návrh na stotožnenie a vypočutie svedka, obvinený totiž nevedel uviesť bližšie údaje k osobe ([REDAKOVANÉ]) a skutočnosť, kde sa v čase bezprostredne pred spáchaním skutku nachádzal bola potvrdená viacerými výpoveďami, nijakým priamym dôkazom nebolo preukázané, že by v čase skutku mal byť na inom mieste (č. l. 282 a nasl.). Obvinený v konaní pred súdom 4. apríla 2013 navrhol doplniť dokazovanie zisťovaním hodnovernosti výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] a žiadal vypracovať znalecký posudok znalcom z odboru psychológia, [REDAKOVANÉ] (č. l.305). Okresný súd uznesením z 19. júna 2013, sp. zn. 3 T 51/2013, podľa § 142 ods. 1 Tr. por. pribral do konania znalkyňu z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, [REDAKOVANÉ], na účely posúdenia osobnosti, intelektu a hodnovernosti poškodeného [REDAKOVANÉ]. Predseda senátu prvostupňového súdu na hlavnom pojednávaní 23. októbra 2013 vypočul znalkyňu k záverom oboznámeného znaleckého posudku č. 31/2013 zo 6. septembra 2013, pričom konštatovala, že u poškodeného nebol zistený sklon k skresľovaniu výpovedí, kontrola reality je dostatočná, dokáže rozlíšiť realitu od fantázie, mentálna retardácia poškodeného nie je až taká závažná, aby nedokázal uviesť s kým bol a kto mal byť páchatelom skutku. Obvinený na pojednávaní 21. augusta 2013 postupom podľa § 271 ods. 1 Tr. por. poukazoval na rozpory medzi výpoveďami poškodeného a svedkyne [REDAKOVANÉ] a znalkyňi navrhol oboznámiť sa s výpoveďou svedkyne. Predseda senátu po vyjadrení prokurátora návrh obhajoby na dokazovanie prehratím záznamu z predchádzajúceho pojednávania 21. augusta 2013 zamietol (R 116/2014). Obvinený mal právo takýto dôkaz navrhnúť, ak však súd dospel k záveru o nepotrebnosti takého dôkazu, nebol povinný návrhu vyhovieť, predovšetkým ak na základe existujúcich vykonaných dôkazov, výpovedí či listinných dôkazov, znaleckých posudkov nenadobudol pochybnosti o správnosti znaleckého dokazovania o hodnovernosti výpovede svedka. Na základe uvedeného možno konštatovať, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. zistené nebolo.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. je potrebné uviesť, že... k porušeniu práva na spravodlivý proces by... mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje. Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1,3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (pozri Mariana

Marinescu p. Rumunsku, č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Nezákonnosť vykonaných dôkazov dovolateľ oprel o neúplnosť znaleckého posudku znalkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a nezákonnosť výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], pretože mu bola položená sugestívna otázka, ohľadne prezývky obvineného, ktorú mal poškodený vysloviť po tom, čo bol svedkami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nájdený na mieste činu. So zákonnosťou a úplnosťou znaleckého posudku č. 31/2013, na účely posúdenia vierohodnosti sa najvyšší súd vysporiadal v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Návrh na znalecké dokazovanie navrhol obvinený, pričom dokazovanie bolo zamerané na posúdenie vierohodnosti poškodeného na podklade posúdenia jeho výpovedí, nie na odstraňovanie rozporov vo výpovediach medzi poškodeným, obvineným a svedkami, konkrétne svedkyňou [REDAKOVANÉ]. Odstraňovanie rozporov vo výpovediach strán trestného konania či svedkov, v súlade so zásadami kontradiktórnosti, rovnosti strán, ústnosti, verejnosti a bezprostrednosti, podoprenými dôkazmi, je totiž predmetom samotného dokazovania v trestnom konaní. Ako už dovolací súd vyššie konštatoval, znalecké dokazovanie bolo nariadené súdom, znalkyňa bola vypočutá na hlavnom pojednávaní a znalecký posudok bol na hlavnom pojednávaní oboznámený (§ 278 ods. 2 Tr. por.), pričom strany mali možnosť sa k dôkazu vyjadriť (§ 271 ods. 1 Tr. por.), o návrhu na doplnenie znaleckého dokazovania súd kvalifikovaným spôsobom rozhodol. Najvyšší súd musí prisvedčiť dovolacej argumentácii, podľa ktorej bola svedkovi [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 29. mája 2013 predsedom senátu položená sugestívna otázka, ktorou sa ho v súvislosti s objasňovaním okolností, za ktorých bol po čine nájdený poškodený a čo tvrdil bezprostredne po stretnutí so svedkom, nasledovne „Odznela zo strany poškodeného prezývka [REDAKOVANÉ]?“ (č. l. 323). V tejto časti sa jedná o dôkaz nezákonný a neúčinný, na ktorý nebolo možné v trestnom konaní prihliadať. Na druhej strane je však nepochybné, že vina obvineného, ako páchatela trestného činu bola preukázaná výpoveďami poškodeného, ako aj ďalšími nepriamymi dôkazmi, výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] a ďalších. Preto možno konštatovať, že ani dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. zistený nebol.

Ďalším dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 písm. i) Tr. por. je možné uplatniť, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Je nutné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii, dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a preto dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp.

korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že základom správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu v intenciách nálezu Ústavného súdu Českej republiky z 23. marca 2004, sp. zn. I. ÚS 4/2004, oprel dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., a teda založenie rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku o tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi, s následkom nesprávneho právneho posúdenia skutku. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na rozhodnutie č. 14, zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR (ďalej len „ZSNS a SSR“) č. 2/2015, podľa ktorého: I. Znemožnenie uplatnenia práva na obhajobu, ktoré zákon priznáva podozrivej osobe, je subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., len za predpokladu, že taký postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, II: Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. III. Ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

S poukazom na uvedené dovolací súd zdôrazňuje, že tvrdené pochybenia v skutkových zisteniach v základnom konaní okresným alebo krajským súdom nezakladajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por... najvyšší súd pri viazanosti zisteným skutkovým stavom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. konštatuje, že skutok 1) tak, ako bol súdmi ustálený, napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., pretože 18. decembra 2012 vo [REDAKOVANÉ], v časti [REDAKOVANÉ], poškodeného [REDAKOVANÉ] prepadol tak, že k nemu zozadu pristúpil a udrhel ho raz päťou zozadu do oblasti hlavy, v dôsledku čoho poškodený spadol a ostal kľačať na zemi, kde mu z pravého predného vrecka bundy, ktorú mal poškodený pri sebe, odcudzil finančnú hotovosť vo výške 80,- eur... Je teda nepochybné, že dovolateľ v zmysle § 188 ods. 1 Tr. zák. použil násilie proti inému v úmysle zmocniť sa cudzej veci.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. naplnený nebol.“

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne rekapituluje priebeh prípravného konania a jeho jednotlivých úkonov, ako aj priebeh súdneho konania.

6. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ktorú sťažovateľ vyhotovil sám bez právneho zastúpenia, je možné ustáliť, že podľa názoru sťažovateľa bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu v zmysle povinnej obhajoby podľa ustanovenia § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

7. Sťažovateľ argumentuje poukazom na výrok uznesenia o vznesení obvinenia z 3. januára 2013, ktoré mu bolo doručené toho istého dňa. Z jeho obsahu vyplýva, že sťažovateľ bol od počiatku stíhaný ako obvinený pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 47 Trestného zákona. Od okamihu vznesenia obvinenia preto mali orgány činné v trestnom konaní vedomosť o riziku uplatnenia zásady „trikrát a dost“ podľa § 47 Trestného zákona, a teda aj o povinnosti zabezpečiť sťažovateľovi po vznesení obvinenia obhajcu už pre prípravné konanie. Sťažovateľ poukazuje na to, že, keďže išlo v jeho prípade o konanie o obzvlášť závažnom zločine, boli tu naplnené podmienky pre povinnú obhajobu podľa § 37 písm. c) Trestného poriadku.

8. Orgány činné v trestnom konaní napriek tomu, že sťažovateľ nemal obhajcu, hoci už bol v procesnom postavení obvineného, vykonávali s ním procesné úkony trestného konania, na obsahu ktorých bolo následne založené aj vyslovenie viny sťažovateľa.

9. Sťažovateľ konštatuje, že z dôvodu porušenia jeho práva na obhajobu pri prvotných procesných úkonoch, ktoré s ním boli vykonávané ako s obvineným bez toho, že by mu bol ustanovený obhajca, nie je možné na takto vykonané dôkazy prihliadať, keďže sú nezákonné.

10. Advokát bol sťažovateľovi ustanovený až opatrením okresného súdu č. k. 0Tp/1/2013 z 8. januára 2013, no už predtým boli vykonané úkony ako výsluch obvineného sťažovateľa 3. januára 2013, výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ] 4. januára 2013, konfrontácia medzi obvineným a svedkom poškodeným 4. januára 2013 a väzobný výsluch obvineného na okresnom súde, po ktorom bol sťažovateľ 4. januára 2013 vzatý do väzby.

11. Sťažovateľ ústavného súdu dáva do pozornosti, že uvedeným porušením ustanovení o povinnej obhajobe, a teda aj jeho práva na obhajobu, sa konajúce všeobecné sudy nezaoberali, a to ani súd dovolací.

12. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti poukazuje najmä na skutočnosť, že v priebehu celého trestného konania, tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom a v odvolacom konaní sa sťažoval na svoj zlý psychický zdravotný stav a bol pod vplyvom liekov, ktoré užíval. Zlý psychický stav sťažovateľa potvrdil aj znalec [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní 29. mája 2013. Sťažovateľ preto namieta, že konajúce orgány činné v trestnom konaní a všeobecné sudy nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa žiadnym spôsobom nezohľadňovali a nezisťovali, či je sťažovateľ vzhľadom na zlý psychický stav a vplyv užívaných liekov schopný zúčastniť sa na trestnom konaní, či je možné ho postaviť pred súd a či je schopný chápať zmysel trestného konania. Takáto povinnosť orgánu činnému v trestnom konaní a súdu vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku, pričom zanedbanie tejto povinnosti súdom a orgánmi činnými v trestnom konaní je porušením zásad spravodlivého procesu. Sťažovateľ predložil ústavnému súdu aj vyjadrenie zdravotnej poisťovne [REDAKOVANÉ] z 20. augusta 2018, ktorého obsahom je čiastočný výpis z účtu sťažovateľa ako poistenca. Z neho vyplýva, že sťažovateľovi boli v období od 1. januára 2013 do 31. decembra 2014, teda v období jeho trestného stíhania, predpisované lieky v ústave na výkon väzby. Z výpisu liekov za uvedené obdobie vyplýva, že sťažovateľovi boli podávané lieky na potlačenie úzkostných stavov alebo na zmiernenie psychických problémov. Poukazuje na to, že terapeutické indikácie liekov ako Neurol a Xanax, ktoré mu boli ordinované, sa indikujú iba v situáciách, v ktorých sú príznaky závažné, obmedzujúce alebo ak spôsobujú pacientovi neznesiteľné utrpenie. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ

konštatuje, že napriek tomu, že konajúce súdy a orgány činné v trestnom konaní mali o tejto skutočnosti vedomosť, neskúmali jeho schopnosť účasti na trestnom konaní. Podľa názoru sťažovateľa spúšťačom jeho psychických problémov boli zámerne vytvorené okolnosti pri prvotnom výsluchu jeho osoby ako obvineného 3. januára 2013, ktorý sa uskutočnil v neskorých večerných hodinách od 22.35 h do 23.45 h, pričom na políciu bol predvedený o 20.30 h.

13. Sťažovateľ z rovnakých dôvodov namieta nezákonnosť konfrontácie vykonanej medzi ním a poškodeným 4. januára 2013, pretože táto bola vykonaná napriek objektívne existujúcemu zlému zdravotnému stavu sťažovateľa, ktorý v noci pred vykonaním úkonu fyzicky a psychicky skolaboval.

14. Vo vzťahu k prvotným úkonom trestného konania sťažovateľ namieta, že hoci bol 3. januára 2013 obvinený, pred jeho výsluchom tohto dňa mu nebolo umožnené oboznámiť sa s dosiaľ vykonaným dokazovaním tak, aby sa v zmysle § 34 ods. 1 Trestného poriadku mohol náležite vyjadriť ku skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich. O tomto práve v zmysle § 69 Trestného poriadku nebol náležite poučený, a tak nemal možnosť pred svojím výsluchom v postavení obvineného 3. januára 2013 si toto právo uplatniť, oboznámiť sa s dosiaľ vykonaným dokazovaním a náležite sa vyjadriť ku skutočnostiam kladeným mu za vinu a k dôkazom o nich.

15. Sťažovateľ tiež tvrdí, že napriek tomu, že ešte pred jeho výsluchom ako obvineného 3. januára 2013 boli vypočutí poškodený [REDAKOVANÉ] a svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obsah týchto výpovedí mu bol úmyselne zatajený a sťažovateľ bol takto donucovaný k priznaniu.

16. Sťažovateľ opakovane žiadal prvostupňový súd, ako aj krajský súd ako súd odvolací, aby preverili hodnovernosť výpovede poškodeného, najmä pokiaľ ide o čas spáchania skutku, čo súdy oboch stupňov neuskutočnili, čím nevyhoveli návrhu sťažovateľa na vykonanie dokazovania a svoje rozhodnutie neodôvodnili.

17. Sťažovateľ spochybňuje aj hmotnoprávne posúdenie jeho skutku ako trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona.

18. Sťažovateľ poukázal na viacero rozporov v tvrdeniach svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorú považuje za ovplyvnenú poškodeným, keďže je to jeho družka. Tento jeho záver potvrdzuje aj výpoveď uvedenej svedkyne v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3Nt/18/2016, v ktorom uviedla, že v pôvodne vedenom súdnom konaní nevytvrdala pravdu, keďže poškodený chcel, aby svedčila proti sťažovateľovi.

Sťažovateľ poukázal aj na chyby a rozpory v zápisnici o trestnom oznámení z 20. decembra 2012, na rozpor medzi výpoveďou poškodeného v prípravnom konaní 4. januára 2013 a výpoveďou poškodeného na hlavnom pojednávaní 29. mája 2013, na obsah výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a jeho konfrontáciu s obvineným sťažovateľom z 28. februára 2013, na výsluch [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 21. augusta 2013, na výsluch svedka [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 6. decembra 2013, na obsah výsluchu svedkyne [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 21. augusta 2013 a na znalecký posudok [REDAKOVANÉ], ktoré všetky spochybňujú hodnovernosť tvrdení poškodeného, ako aj správnosť a úplnosť zistenia skutkového stavu orgánmi činnými v trestnom konaní a konajúcimi všeobecnými súdmi.

19. Sťažovateľ tvrdí, že nim namietané rozpory v svedeckých výpovediach neboli konajúcimi súdmi odstránené, hodnotenie dôkazov vykonané konajúcimi všeobecnými súdmi sa podľa jeho názoru nezakladalo na prísnej logike a na kritériách hodnovernosti dôkazov, ale skôr na akceptácii takého popisu okolnosti skutku, ktorý sa prieči logickému úsudku.

20. V závere sťažovateľ s poukazom na uvedenú rozsiahlu argumentáciu vyslovil presvedčenie, že orgány činné v trestnom konaní, ako aj konajúce súdy už od prípravného konania nepostupovali v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a v súlade so základnými zásadami trestného konania, ale konali svojvoľne, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

21. Sťažovateľ polemizuje so závermi dovolacieho súdu uvedenými v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí o jeho dovolaní, ktorý podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku konštatoval, že dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak tieto okolnosti boli tomu, kto podáva dovolanie, známe už v pôvodnom konaní a nenamietal ich najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, čo neplatí, ak dovolanie podá minister spravodlivosti.

22. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že už okresný súd mal na nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní reagovať vrátením veci do prípravného konania v rámci predbežného prejednanja obžaloby podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, a to z dôvodu porušenia práva sťažovateľa na obhajobu. Poukazuje tiež na to, že aj pokiaľ by takéto chyby vo svojom odvolaní nenamietal, konajúce súdy mali v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadať vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa názoru sťažovateľa prvostupňový súd po preskúmaní podanej obžaloby, ako aj odvolací súd po preskúmaní odvolania a súvisiaceho spisového materiálu mali po splnení revíznej povinnosti zistiť závažné pochybenia, pokiaľ ide o právo sťažovateľa na obhajobu, na tieto závažné procesné chyby prihliadnúť a vyhodnotiť ich z hľadiska ich dopadu na zákonnosť trestného konania ako celku.

23. Sťažovateľ tiež nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, ktorý uviedol, že časťou dovolacích námietok uplatnených v doplneniach dovolania, počnúc podaním doručeným 21. decembra 2017, sa s poukazom na publikované rozhodnutie číslo 96 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 10/2018 nezaoberal, keďže dovolacie námietky uplatnené v doplneniach dovolania boli už uplatnené po lehote na podanie dovolania podľa § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Sťažovateľ tu poukazuje na nález ústavného súdu č. k. I. US 117/2013 z 5. februára 2014 a tvrdí, že pri naplnení príslušných formálnych kategórií a súčasnom riadnom a včasnom podaní dovolania v zmysle Trestného poriadku má najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu dovolania vrátane všetkých jeho doplnení.

24. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť spísal sám bez právneho zastúpenia, pričom v takto laicky koncipovanej sťažnosti neformuloval osobitne a jednoznačne petit s poukazom na to, že žiada ustanoviť právneho zástupcu, ktorý v tomto smere jeho sťažnosť doplní.

25. Z obsahu sťažnostných tvrdení a obsahu sťažovateľom doručených príloh však možno jednoznačne ustáliť, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 40 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ

formálne uvádza aj tvrdenie o porušení jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, skutková a právna podstata jeho argumentácie (v ktorej sa už osobitne týmto porušením nezaobrá) však s predmetným základným právom súvisí len nepriamo. Preto ústavný súd vymedzil rozsah ústavnej sťažnosti tak, že porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy v nej namietané nie je.

26. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov sťažnosti postupom podľa § 56 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

27. Sťažovateľ podaním z 21. októbra 2019 nazvaným „*Doplnenie sťažnosti odoslanej dňa 17.05.2019*“ zdôraznil tú časť svojej sťažnostnej argumentácie, ktorá sa týkala porušenia jeho práva na obhajobu v súvislosti s neustanovením obhajcu v jeho veci ihneď po vznesení obvinenia.

28. Výzvou z 2. júna 2020 ústavný súd vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho osobných, majetkových a zárobkových pomerov v súvislosti s jeho žiadosťou o ustanovenie advokáta. Sťažovateľ podaním z 15. júna 2020 predložil ústavnému súdu požadované potvrdenie.

29. Podaním doručeným ústavnému súdu 10. mája 2021 sťažovateľ požiadal, aby mu bol za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanovený advokát JUDr. Marek Lysina, ktorý ho aktuálne zastupuje aj v konaní o jeho návrhu na povolenie obnovy konania vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1Nt/5/2020.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

30. Z hľadiska viacerých sťažnostných námietok sťažovateľa ústavný súd považoval za potrebné v prvom rade vysporiadať sa s otázkou, ktoré sťažnostné argumenty podliehajú jeho prieskumnej právomoci s ohľadom na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

III.1. K namietanému porušeniu sťažovateľových základných práv a práv postupom a rozsudkom okresného súdu:

31. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti odkazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

32. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje.

33. Keďže sťažovateľ mal možnosť domáhať sa nápravy tvrdeného porušenia svojho práva na krajskom súde v rámci odvolacieho konania a túto svoju možnosť aj využil, ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu nemá právomoc na takéto preskúmanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05).

34. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu sťažovateľových základných práv a práv postupom a uznesením najvyššieho súdu:

35. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej rozsiahlych príloh ústavný súd zistil, že v prípravnom konaní boli po vznesení obvinenia sťažovateľovi vykonané viaceré procesné úkony, a to výsluch sťažovateľa 3. januára 2013, výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ] 4. januára 2013 a konfrontácia medzi nimi 4. januára 2013. Sťažovateľovi bol obhajca ustanovený až opatrením okresného súdu č. k. OTp/1/2013 z 8. januára 2013, a teda v čase konania procesných úkonov v dňoch 3. a 4. januára 2013 nemal sťažovateľ obhajcu ustanoveného.

36. Pokiaľ sťažovateľ vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu namieta, že tento sa uvedenou námietkou nezaoberal, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy limitujúci vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom, z ktorého okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi, resp. iným orgánom verejnej moci musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom, pretože v opačnom prípade by ústavný súd nedisponoval právomocou na posúdenie takejto argumentácie (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04).

37. Z obsahu dovolania sťažovateľa, ako aj z obsahu jeho ďalších doplnení ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, na aké poukázal v namietanom uznesení z 20. februára 2019 aj najvyšší súd.

38. Sťažovateľ naozaj väčšiu časť zásadných dovolacích (a zároveň aj sťažnostných) námietok uplatnil až v jednotlivých doplneniach svojho dovolania, ktoré však boli podané až po uplynutí lehoty na podanie dovolania podľa § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku.

39. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd ako súd dovolacích, s prihliadnutím aj na ním odkazované rozhodnutie č. 96, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 10/2018, sa obsahom týchto dovolacích námietok zaoberať nemohol.

40. Uvedené platí vo vzťahu k tej časti námietok, ktoré sa týkajú nedodržania ustanovení o povinnej obhajobe v rámci prvotných úkonov prípravného konania po vznesení obvinenia sťažovateľovi (od vznesenia obvinenia 3. januára 2013 do ustanovenia obhajcu 8. januára 2013), ale tiež vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa realizácie úkonov prípravného konania so sťažovateľom, ktorý mal byť v tom čase pod vplyvom silných liekov z dôvodu jeho zlého psychického aj fyzického stavu.

41. Sťažovateľ nepochybne mal možnosť tieto skutočnosti namietat ako dovolacie dôvody, avšak túto možnosť zákonodarca limitoval lehotou upravenou v § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Pokiaľ sťažovateľ v rámci zákonom ustanovenej lehoty túto svoju možnosť nevyužil, je v rozsahu týchto námietok potrebné posúdiť konanie sťažovateľa ako nevyužitie právneho prostriedku, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

42. Ústavný súd považuje za potrebné opätovne zdôrazniť, že z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

43. S poukazom na princíp subsidiarity sa uvedenými námietkami nemohol zaoberať ani ústavný súd, preto bolo nutné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

44. Ústavný súd preto zamerlal svoju pozornosť na skúmanie tej časti sťažnostných námietok, ktoré sťažovateľ uplatnil vo včas podanom dovolaní.

45. Sťažovateľ, zastúpený ustanoveným obhajcom, a teda za pomoci kvalifikovaného právneho zastúpenia, namietať v dovolaní naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku.

46. S dovolacími námietkami sťažovateľa sa najvyšší súd vysporiadal v rámci odôvodnenia s ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia spôsobom citovaným v bode 5.

47. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosťou napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu v rozsahu tých dovolacích námietok, ktorými sa mohol dovolací súd zaoberať s ohľadom na § 370 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, sa nejaví ako svojvoľné alebo arbitrárne. Najvyšší súd sa vysporiadal s podstatnou odvolacou argumentáciou a riadne a zrozumiteľne odôvodnil, prečo považuje rozhodnutie krajského súdu, ako aj prvostupňové rozhodnutie za udržateľné z hľadiska ich vecnej správnosti a zákonnosti. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ nevzniesol voči dovolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu také námietky, na základe ktorých by bolo možné konštatovať ústavnú neudržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

48. Tvrdenia sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu sledujú dosiahnutie zmeny výsledku trestného konania, ktoré neskončilo podľa jeho predstáv, čo však nemožno automaticky spájať s porušením jeho základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru. K porušeniu základných práv a slobôd nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v posudzovanej veci v prípade najvyššieho súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc rozhodnúť o ne/splnení dôvodov dovolania v prípade sťažovateľa uplatnil ústavne konformným spôsobom v súlade s príslušným procesnoprávnym predpisom.

49. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 dohovoru neexistuje taká súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol, a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu sťažovateľových základných práv a práv postupom a rozsudkom krajského súdu:

50. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vzniesol osobitné námietky aj voči postupu a rozsudku krajského súdu. Popri námietkach týkajúcich sa okolností skutku a týkajúcich sa jednotlivých vykonaných dôkazov, ktoré sťažovateľ adresoval aj najvyššiemu súdu a ktorými sa ústavný súd zaoberal v časti III.2 tohto rozhodnutia, sťažovateľ osobitne namietať skutočnosť, že krajský súd sa v rozpore s § 317 ods. 1 Trestného poriadku nevysporiadal s chybami prípravného konania, ktoré mali za následok porušenie (body 7 až 12 odôvodnenia tohto rozhodnutia) špecifikovaných

procesných ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, čím došlo aj jeho postupom a rozhodnutím k zásahu do základného práva sťažovateľa na obhajobu.

51. Podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd skutočnosťami svedčiacimi o porušení jeho práva na obhajobu mal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zaoberať napriek tomu, že tieto neboli súčasťou sťažovateľových odvolacích námietok, a to z dôvodu, že predstavujú relevantný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

52. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený, že krajský súd opomenul v konaní o odvolaní sťažovateľa prihliadnúť na chyby prvostupňového konania, ktoré predstavovali podľa jeho názoru naplnenie ním označených dovolacích dôvodov, potom sa mal, ak s tým spája aj porušenie svojich základných práv zaručených v ústave alebo práv zaručených dohovorom, domáhať ich ochrany pred ústavným súdom prostredníctvom ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože, súc zastúpený kvalifikovaným obhajcom, si musel byť vedomý následného zákonom upraveného postupu dovolacieho súdu vyplývajúceho z ustanovenia § 371 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku, a teda že najvyšší súd v tomto smere ochranu základným právam sťažovateľa nebude môcť poskytnúť.

53. Podľa § 124 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

54. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

55. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane vyslovil názor (zdôrazňujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), podľa ktorého, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľovi lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) odvolacieho súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010, II. ÚS 60/2019).

56. Uvedená zásada sa premietla aj do poslednej vety citovaného § 124 zákona o ústavnom súde.

57. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava, počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, však v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití

mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, ak ho samotná príslušná právna úprava jasne a zreteľne neumožňuje akceptovať (v tomto prípade § 371 ods. 4 Trestného poriadku). V opačnom prípade by bola pripustená možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

58. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa, ktorý sa snažil dovolaním vytknúť pochybenia krajského súdu v trestnom konaní predstavujúce naplnenie dovolacích dôvodov, ktoré ale za splnenia určitých okolností, zjavne daných aj v tomto prípade, trestno-procesný predpis, ktorým sa konanie riadilo, neumožňoval použiť.

59. Preto ak sťažovateľ v postupe a rozhodnutí krajského súdu badal pochybenie takej kvality, ktoré zasahovalo aj do jeho základných práv zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach alebo slobodách, ktorých ochranu nemohol oprávnene uplatniť v ďalšom konaní pred všeobecným súdom pre predvídateľný postup v zmysle platnej a účinnej právnej úpravy, mohol a mal sa ich ochrany domáhať pred ústavným súdom v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti odvolacieho rozhodnutia, resp. od jeho doručenia sťažovateľovi, k čomu však zjavne nedošlo.

60. Za týchto okolností sa tak aktuálna ústavná sťažnosť aj v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu č. k. 5To/3/2014 z 11. februára 2014 javí ako podaná oneskorene.

61. Pokiaľ sťažovateľ krajskému súdu (ako aj okresnému súdu) vyčítal zásadné pochybenia vo vykonávaní dokazovania a hodnotení dôkazov, ústavný súd uvádza, že pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012, III. ÚS 373/2015).

62. Nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú, za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (II. ÚS 78/05). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97) ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

63. Ústavný súd tiež dodáva, že záver súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, resp. niektorej výpovede, ktorý v prejednávacom prípade primerane vysvetlí, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie označených práv len z dôvodu, že sťažovateľ sa domnieva, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené

rozdielne. Nad rámec uvedeného ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľa na to, že ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy, resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by popieral základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012).

64. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu a obsahom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru neexistuje taká súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť preto aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III. 4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

65. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

66. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

67. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde sudca Peter Straka pripája k výroku i odôvodneniu rozhodnutia odlišné stanovisko.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu